

Miből lesz a feleség?

Megnyitó előadás, tartotta: *dr. Vass Vince*

Szeretettel köszöntöm a feleségképző akadémián megjelent meny asszony jelölteket. Kívánom nekik, hogy záróünnepélyünket menyasszonybúcsúztató keretében tarthassuk meg. Köszöntöm a megjelent feleségeket is, akik valami titkos protekcióval a mi akadémiánk diplomája nélkül jutottak a legnagyobb állásba: valóságos és nemcsak címzetes kormányfőtanácsosai lettek egy férfiúitok és egy családnak. Kívánom, hogy előadásaink hatása alatt még jobb feleségekké váljanak. Köszöntöm előadóink díszes társaságát, ezt a világon legjobb tanári kart, amelyik a vizsgát egészen az életre bízta.

Ha már „akadémiai” előadásokat tartunk, akkor természetes, hogy a megnyitóelőadás is csak tudományos lehet. Az én előadásom két olyan vonással is rendelkezik, aminél fogva jogosan tart igényt a tudományos jellegre.

Az egyik az, hogy olyan címe van, amit senkise ért meg. *Miből lesz a feleség?* Ugyan ki tudna rá felelni? Hangsúlyozom, hogy *miből* és nem *kiből*. Minthogy úgyse találja ki senki, megmondom: *szerelemből*. Igaz, hogy nem minden szerelemből lesz feleség és nem minden feleség szerelemből lesz (de ez utóbbiakról nem is hiszem el, hogy jó feleségek, legfeljebb utólag kibomló szerelem által), mégis általában és normális esetben! a szerelem az a lelki háttér, amiből, mint a kulisszák mögül a jelenés, előlép a felesléig.

Beszéljünk tehát a szerelemről. Nem árt ez, mert valami megmagyarázhatatlan álszeméremnéll fogva az emberi életnek ;rről a hatalmas valóságáról nem igen szoktunk komoly körökben és komolyan beszélni. Legkevésbé beszélniek róla azok, akik értenek hozzá. Átengedik a teret a költőknek, a regényíróknak, a színpadnak, a mozinak, újabban) a riportereknek és a vasárnap délutáni korzónak. Ezek a helyeken aztán kitere-

getik nem mindig a szerelmet, hanem annak elferdüléseit, torzformáit, betegségeit.

Én nem akarom meghatározni a szerelmet. Sokan megpróbálták ezt. A pokoltól a mennyországig minden bennük van ezekben a meghatározásokban. Én nem tudom, melyiknek van igaza. Lehet, hogy mindegyiknek. Ép ezért nem kísérletezem meghatározással. Egyszerűen megpróbálom leírni, hogy milyen a szerelmes leány. Nem a levegőbe beszélek, mert itt a leánykörben elég sok megfigyelést tehettem. Most érvényesítem azután előadásom második tudományos vonásait, t. i. Ádámnál és Évánál kezdem el, sőt még messzebb, csak Ádámnál, amikor még nem volt Éva. Mindnyájan tudjuk, hogy az Isteni előbb Ádámot teremtette meg. De azt már nem jól tudjuk, hogy Ádám férfi volt. Mert több volt ennél. Egyszerűen *ember* volt, akiben még együtt volt a férfi és a nő. Hiszen csak később emelte ki belőle a Teremtő azt a felesleges oldalbordát, amiből Évát alkotta. Tehát Ádám ember volt: férfi és nő egy szemében. Mikor azután a Teremtő átteremtette Ádámot férfiúvá és nővé, akkor kezdődött meg a szerelem élete a földön. És akkor is Éva kezdte. Mert azóta Éva mindig honvágyat érez. Vágyik Ádám után, vágyik arra, hogy újra egy legyen vele: ketten egy ember, egy élet, egy szív. Azóta mindegyik fél félnek, félszegnek érzi magát. Érzik, hogy együtt lesznek teljesek és egészségesek, nem kettő, hanem egy. Semmi többet nem akarok ezzel mondani, csak annyit, hogy a szerelem a női léleknek a lényegéhez tartozik. Csonka az a nő, aki képtelenné teszi magát a szerelemre.

Milyen hát a szerelmes lány?

Nem hasonlít sem a szeretőhöz, sem a feleséghez. Az ő szívének lángja más láng. Nem akar vele se perzselni, se melegíteni. Csak azért lobog, hogy *világítson* vele a talán még ismeretlen ideál arcára. Az oldalborda titokzatos ösztöne ez. Vanak fokozatai is: a teljes fényességtől kezdve, amely mögött nincsen árnyék s amelyet nem fenyeget a szürkület veszedelme, egész a holdvilág sejtelmes sápadtságáig, növekvő és fogyó természetéig.

De kezdjük elülről. Kezdjük ott, amikor a lány még nem tudja, hogy szerelmes. Valami ébredszik benne, mint tavasszal a virágos kertben, amikor még el se ültették a virágpalántákat. Ösztönös sóvárgás ez kibomló szépségek után. Titok, amelynek sejtelmaitól néha megreszket a szív. Ilyenkor valami égi fény ragyog a leányarcon. A fénynek pedig az a természete, hogy szétáradjon. Ez a fény még nem szerelmet áraszt, csak valami melegséget azokra, akiknek fázik a lelkük. Valami anyáskodó melegséget. Mert a szív mélyén ébredező láng ösztönös célja

nemcsak az ideál, de az a „hatalmas harmadik” is. Addig, míg ez a melegség a maga élő tárgyait meg nem találja, ráárad a hajás babára, amelyiket naponta százszor is átöltöztet. De szétárad ez a melegség minit szolgálatkészség és éber figyelem is, mint gyengédség az erőtelenek, a gyermekek és a szerencsétlenek iránt.

Boldogító szerelemre csak az ilyen leány képes.

Egy bizonyos: a szerelemnek ez a foka fehér, mint a havasok orma és sugárzó, mint a napsugár. Az ilyen leány otthon a családban csupa derű és vidámság. Amikor megjelenik, mint ha napfény lopózott volna be az ablakon. Az ilyen leányon talán nem látszik több, mint az, hogy fiatal leány. Élénk és eleven. Szüntelen tevékenysége és kacagása betölti a házat.

Még az se szükséges, hogy egy fiatalember legyen látható a láthatáron. Az ideál még ködben él. Az álom még sok arcból rakja össze. A férfiaknál soha, de a nőknél gyakran előfordul, hogy a léleknek ez a sugárzó állapota fenn tud maradni konkrét szerelmi tárgy nélkül is.

Mikor aztán találkozik azzal, akit megálmodott, akkor olaj ömlik a szelíd lángra s a szerelmes menyasszony viszi a felfokozott lángot egy másik tűzhelyre, hogy ott mint tartós fény sugározzék tovább s ha kell, tüzeljen s ha kell, melegítsen.

Miről lehet felismerni *ezt* a szereimet?

A szerelem lényegéhez tartozik *az öröm*. Azt a meggyőződést önti a lélekbe, hogy szép a világ. Sok jelről meg lehet ismerni azt, aki nem szeret: nem tud örülni, mindenben hibát talál, a kákán csomót keres, nincs benne leleményesség, életrealitás, elkülöníti magát, legalább is lélekben, az emberektől és a világtól. Nem tud gyönyörködni a természet szépságében, nem beszélnek neki a csillagok, nem árasztanak feléje költészetet a virágok, kialudt számára nemcsak a nap, de még a hold is az égen. A szerelmes viszont úgy látja, hogy tele van a világ örömmel. Örömeiben sugárzik a nap és hívja elő a tavaszt, a virágokat, az életet. A szerelem csodára is képes: oázist teremt a sivatagban. Amelyik leány szerencsétlennek látszik, borongó arccal jár, szomorú, félénk, nyugtalan, irigy: az nem szerelmes. A szerelmes leánynak sugárzik az arca, kecses a járása, nem panaszkodik, nem türelmetlen, nem ideges, egyszerűen azért, mert szeret.

Egy másik tulajdonsága a szerelmes szívnek az, hogy *ajándékozó kedve van*. Aki szeret, akármilyen szegény legyen, gazdag. Nem aggodalmaskodik, mert kiapadhatatlan forrásokkal rendelkezik a szíve mélyén. Adja a szívét, amelyben drágagyöngyök fénylenek; tékozló, mert tele van a kertje s a kisablaka virággal. Semmire lehetetlen neki. Sok olyan szolgálatra

és áldozatra képes, ami kifárasztja és kimeríti azt, aki nem szeret.

A harmadik vonása az, hogy *önzetlen*: nem magára gondol, hanem arra, akit szeret. Amikor valaki önző kezd lenni, akkor megszűnik szeretni. Ha a házasságban történik ez, akkor Éva a saját szerencsétlenségére és férje boldogtalanságára zsarnok lesz, vagy bálvány, amelyik előtt imádók borulnak le, hogy imádásuk azután átokká alakuljon át.

Egy következő vonása a szerelemnek, hogy *nem fél a fájdalomtól*. Természetesen a szerelmes szívnek is vannak fájdalmai, de szinte örömmel hordozza azokat annak boldogságáért, akit szeret. Mások tudnak örülni boldogság nélkül, tudnak mulatni belső vidámság nélkül, kielégítik vágyaikat, amik pénzrel, sikerrel, külsőségekkel kielégíthetők... s végül mégis és mindig elégedetlenek. A szerelmes szív igényei mások. Az öröm és a szenvedés seholy tud úgy összhangba jutni, mint a szerelmes szívben.

Azután a szerelmes szív *kész az önfeláldozásra*: a szeretet csodáira és bolondságaira, a lemondás mély extázisaira. De csak addig, ameddig ezt a szeretett férfi boldogsága érdekében teheti. Ezért az igazán szerelmes leány *r>?verzális nem HÚ*. Nt masak azért, mert csonka leikkel nem lehet boldog, de főképpen azért, mert megalázott és csonk \ lélekkel nem lehet *boldogítani*. Gyönyörűn fejezi ezt k *Reményik Sándor: Nem urad és királyod* c. verse:

*Kicsi leány, hidd el nekem,
Nincs olyan férfi,
Aki egy lány tökéletes
Szerelmi szent-áldozását megéri.
S ha volna is: hogy követelheti,
Hogy megtagadd magad?
Te Lélek vagy, kiolthatatlan Fény,
Megsemmisíthetetlen külön-lény,
Isten-gondolta külön-gondolat.
S kötötte is szabad.
Szabad.*

*„Semmiért egészen?”
Istenkisértő örült akarát
Képzelt csak el így, rabnőjeképen.
S hiába úgylis:
Nem lehet egészen
Megíratott, hogy: „Az egyén szabad*

*Érvényre hozni mind, mi benne van,
 Csak egy parancs kötvén le: szeretet.”
 De szeretni csak szabadon lehet.
 Egyenlő méltósággal.
 Külön világ, szemben külön világgal.
 S eggyéolvadásuk: csoda, ünnep.
 De nincs embernek emberen hatalma.
 És semmi sincs, amit követelhet.
 Azért, ha jönne modern Fáraó,
 Ki lelked vágyik leigázni,
 Az Isten képét benned megalázni
 S gülához követ hordani marasztal:
 Pattanj vissza acélos daccal!*

*Kicsi leány, akárki lesz a párod:
 Te önmagad vagy, és ő önmaga.
 Együtt: Isten két iker-csillaga.*

*Kicsi leány, akárki lesz a párod:
 Szegény, szánandó embertársad ő,
 Nem urad és királyod.*

Végül a szerelmes szív *nevelhető* és *nevel*. Lelkének ajtóit nyitva vannak a szeretett lény gondolatai, törekvései és álmai előtt. Sok igazság van abban a mondásban, hogy mindeníki csak addig tökéletesíthető, amíg szeret.

Megjegyzem, hogy mindezt elsősorban a nőkre értem. Mert igazán és lélekből szeretni a nő tud. Azért, mert tisztább.

Milyen kár, hogy a női szívnek ez a lángja nem mindig érzékel meg házassághoz! De a láng akkor is megmaradhat, ösztönökből táplálkozó mégis isteni láng ez. Ledőlhet az oltár, a láng tovább ég. Eredeti rendeltetését nem találva meg más templomba költözik. Kilép a leányszobából, ahol álmokat szőtt, virágokat dédelgetett, porcellánbabát öltöztetett és meglátja az utcán a nyomort, az iskolákban a gyermekeket, a kórházban a betegeket, a műhelyekben a munkásokat és árasztja feléjük szívének illatát, kedvességét, melegét. Sok jóság, szelídség, szolgálát, önfeláldozás és mások boldogságának munkálása az ilyen női szívekből származik. Mert a női szív, ha nem veszíti el a lángot, mindenütt boldogság forrása lehet.

*

Azt mondhatná valaki, hogy túlidealizált formájáról beszéltem a szerelemnek. Tudom, hogy más formái is vannak, fczekrol is elmondok egyetmást. Az bizonyos, hogy annak a

szerelemnek, amiről szólottam, a mai világban sok akadály van. Az egész társadalmi berendezkedésünk, százados tévedések, előítéletek, szokások állanak útjába. Nem egyszer a mamák, akik nagyon hamar odavetítik leányuk elé a szerelem testi, anyagi céljait és kitanítják őket e célok elérésének mesterséges fogásaira. Így azután ezt a felséges ösztönt születésében is, céljaiban is megrontja, lesülyesztí, dégénérai ja a világ. Nem csoda, ha a mai ember lassankint hozzászokik ahhoz, hogy a szerelemben ne lásson mást, minit szeretkezést, vagy valami lélekrontót, valami gonosz és raffinait manővert. Az eszményinek rajzolt példák is többet ártanak, mint használnak. Rómeó és Julia szerelme hirtelen villanó, égő, pusztító, halálos szerelem. Az újabb irodalomban pedig gyakran úgy áll elénk a szerelem, mint ügyes kínzás, raffinait kétségbeejtés, két lélek állandó harca egymás ellen, titkos ellenségeskedés... Nem is csoda, hogy a,z érdekek mai harcában, a szenvedélyek és érziéki vágyak mai elkeseredett viaskodásában lassankint romantikus emlékké válik a tiszta szerelem. Más formái állanak elénk.

Ezek között leggyakoribb egy nagyon komplikáltkak látzó, de végeredményében) nagyon közönséges típus: *a vakmerő leány típusa*. Nem tudom miért, ezt nevezik ma modern leánytípusnak: Pedig olyan régi, mint az üresfejűség, a majmolás és a bűn. Ez a típus szakít a tradíciókkal és a társadalmi előítéletekkel. Nem szereti az otthont és kószál abban a labirintusban, amit ő szabadságnak nevez. Utánozza a „nagy nőket”, cigarettázik, sportol, amikor csak leihet táncol s mikor nem lehet? De a háztartással nem törődik, a konyhát kerüli, főzni, varni, gyermekeket szeretni nem tud. Úgy gondolja, hogy ezekkel nem lehet a férfiakra hatni. Már pedig ő hatni akar a férfiakra. Nem azért, mert szerelmes, de mert azt hiszi, hogy ez a szerelem. A lelke üres, a *boldogító* szerelmet, minit lelkiállapotot nem ismeri, nem is törekszik rá. Csak magára gondol és a szerelem kívánatos céljaira. Csak férjhez menni akar. Esetleg azt se, mert az már nem volna modern. Csak szeretkezni, flörtölni, megfőzni, elszédíteni a férfiakat. A legtöbbször belülről jobb és tisztább, mint amilyennek látszik. De mivel mindig tűzzel játszik, könnyen megégeti magát, vagy legalább is a lelke üdesége és tisztasága szárnyait.

Az ilyen leány aztán makacosságában ellenszenvvel néz mindenre, ami tiszta. Úgy érzi, hogy mindez az ő sikereinek áll útjába. Minden nemes dolgot ósdinak tart, apja, anyja elmaradottak, nem is szólva a nagymamáról; vallás, egyház diatból kimentek. Magáról azt hiszi, hogy modern és előhaladott, holott csak külsőségekkel álcázza lelki elmaradottságát.

A legnagyobb baja nem a testi kozmetika, hanem az, hogy egész lelki élete csak kozmetika. Végül széttörve minden köteléket, megy az ösztönei után lélek nélkül és szív nélkül.

Vannak, akik kevésbé vakmerőek. Okosan vigyáznak legalább a látszatra. Ez alá rejtik igazi lényüket. Sokszor a kalandornő benyomását keltik. Nincs bennük se nyugalom, se öröm, még mulatni is nehezen tudnak.

De mindenesetre elveszítik a női báj, ezt a titokzatos vonzóerőt, amit semmi mesterséges „sex appeal” nem tud pótolni. Anélkül hogy akarnák, kizárják magukat a leányálmok szépségéből, azokból az álmokból, amelyek nevelnék őket magukat is és maguknak valakit, aki bennük egykor majd hiába keresi, nem találja meg az angyalt. Orcáik rózsái elhervadnak, nem tudja pótolni a rúzs, bájuk elszáll, nem tudja pótolni a púder, mesterséges sápadtságuk csak paródiája a lélek lilimának. Mindig jobban megszállja lelküket valami dámon s annak lesznek imádói, mígnem testüket, lelküket, vágyaikat és gondolataikat egészen birtokba veszi. Itt már csak ördögűzés segíthetne ... Ezen az úton mindig jobban hiúk, önzők és számítók lesznek. Ezek a példányok sokszor kegyetlenül és hidegen' szépek. Mindig biztosak a mozdulataikban magatartásukban, sőt hanghordozásukban is. Érzékenységük csak arra irányul, hogy hogyan hassanak a férfiakra, képzeletük pedig csak arra, hogy milyen ravaszsággal helyezték el csapdáikat.

Sajnáljuk őket. Saját taktikájuk és nem Isteni angyala zárja ki őket abból a paradicsomból, ami után vágyakoznak. Áldozatul estek a lélek megmérgezettségének. Elbuknak, sokszor nem jobban, csak a közvélemény ítéletében, vagy, ami még ennél is rosszabb, a saját szemükben, önbecsülésükben. Se leányok, se asszonyok, se kurtizánok, sehova se katalogizálhatók. Néha hiábavaló kísérletet tesznek, hogy visszaszerezzék az elveszített báj. De mivel mégis csak bennük rejtőzködik valahol az örök Éva törekvése és vágya, nagyon fognak szenvedni akkor, amikor egyszer igazán szeretni fognak s amikor a választottnak csak a testüket tudják adni és egy megmérgezett lelket. Ezekből minden gyengédség nélkül való zsarnok feleség és egész biztosan féltékeny feleség lesz; örökös jelene-tekkel, ok nélküli veszekedésekkel mérgezik meg az otthon nyugalmait.

Ha nem mennek férjhez, akkor belőlük válnak a *deprimált és nyughatatlan természetű hajadonok*. Sokszor azonban valami megpróbáltatás is alakíthat ki ilyeneket. Valamikor mo-
^oiygo, tiszta lelkek voltak, de a vigasztalanság megmérgezte

életüket. Ezek között sokan teherként hordozzák tiszta lány-ságukat, annak eszményeit és álmait. Tisztaságukból azonban így csak vérszegénység maradt, ártatlanságukból félszeg és komikus kíváncsiság, vagy álszemérmes naivság. Tekintetük olyan, mintha mindig valami bús elégiát olvasnának, két karjuk zárójel, alakjuk kecsesség nélküli, modoruk egy angol nevelőnő és egy szobalány modorának keveréke. Néha makacsul szerelmesek valakibe, aki rájuk se akar nézni. Gyűjtik a nagy hősök életrajzait és arcképeit. Regényesek, ábrándozók, aztán idegesek. Idegességükben lelküknek nem tudnak valami szolidabb és masszívabb táplálékot adni, a háztartást nem kedvelik, a szellemi munka nem köti le őket. Szeretik az izgalmas regényeket, a híreket és a pletykákat. Gyűjtik ezeket, mint a kis vidéki lapok „Az hírlík” rovata, felületesen, megbízhatatlanul. Fejükben zűrzavar, amiben összekeveredik minden. Ezért néha a tenyerükbe hajtják a fejüket, hogy szét ne essék.

De a szívük is fegyelmetlen. Mindig újabb és újabb arc jelenik meg álmaikban. Nem szűnnek meg szerelmi házasságról álmodozni. Idegrendszerük azonban olyan zavart, hogy nem lehet rajta Lohengrint eljátszani. Versek is írnak, ártatlanokat, szerelmi csalódásokról, amiket nem éltek át, boldog szerelemről, amit csak élénk fantáziájukból ismernek. Egyszer aztán megmakacsolják magukat és szüleik kétségbeesésére hozzámennek egy ravasz ifjúhoz s a hamar megmutatkozó kölcsönös csalódás után elválnak. E kis intermezzo után folytatják ott, ahol abbahagyták. Vagy engedelmeskednek szüleiknek., akik nem szűnnek meg nekik magyarázni, hogy nie legyenek fantaszták és ügyetlenek..., érdekházasságot kötnek. Itt azután szellemi színvonaluk még alább süllyed, illúzióik maradéka is elpárolog. Vagy tovább áknadoznak és gondolatban ezer flört hőseivé képzelik magukat, vagy pedig lemondva mindenről, őrzői lesznek egy otthonnak, amelyben nincs boldogság, szerelmesek lesznek szerelem nélkül, anyák lesznek, anélkül hogy azok akarnának lenni, frivolak és cinikusok lesznek.

Ennek a típusnak is és a vakmerő típushoz tartozó változatos seregnek is a *lustaság* a főhibája. Ezeknek egyetlen orvosságuk volna: *a munka*. Ez megfékezne szenvedélyeiket, kívánságaikat, szeszélyeiket, szabályozatlan életmódjukat. Ez rendet vinne a lelkükbe. Enélkül, mint Schopenhauer mondotta, hosszú hajú és rövid eszű lények csak: idő, pénz és szívpcsecsékolók. A társadalomra nézve terhet jelentenek, mert haszontalanok. Míg a *dolgozó nőből*, ha nem megy is férjhez, hasznos tagja lehet a társadalomnak. A munka iskola és pedig a becsületesség, az igazságosság, az emberi méltóság és az emberszeretet iskolája. Miért mondják, hogy az adott szó, a meg-

bízhatóság és a bátorság férfias erények. Csak azért, mert ezek munka közben alakulnak ki. A dolgozónő is megszerezheti ezeket.

Azt mondotta egy ideg orvos, hogy betegeinek háromnegyed része olyan nők közül kerül ki, akik nem dolgoznak. Ezek közül sokan nem is betegek, csak annak hiszik magukat.

A dolgozó nő, ha vigyáz női természetére, szívének célhoz nem ért szerelmét átalakíthatja a társadalom számára boldogító szeretetté. Sajnos, a mi korunkban ezzel komolyan számolni is kell. És pedig nemcsak azért, mert a gazdasági helyzet nyomorúságos volta miatt sok férfi nem nőszülhet meg, hanem azért is, mert az anyaság lelkére, amivé a női szív szerelme át tud alakulni, nemcsak a családban van ma szükség, hanem a társadalomban is.

Egy afrikai törzsfőnök egyszer Angliába látogatott el. Megkérdezték tőle, mi volt számára a legmeglepőbb. Meglepő választ adott. A parkok szépsége — mondotta — és azokban is két dolog. Az egyik a pázsit üdesége, a másik a padokon a vénleányok nagy száma. A pázsit azért, hogy nem hervad el, a vénleányok azért, hogy elhervadnak. Nálunk ismeretlen a vénleány — folytatta. A kis négereket mi 13 éves korukban már megházásítjuk és a mi leányaink megelégedésnek testi táplálékul egy marék rizzsel, lelki táplálékul pedig néhány botütéssel ami hízeleg nekik, mert azt hiszik, hogy férjük féltékeny.

Vájjon kívánatosabb volna-e ez az állapot a mi sok panasszal hordott állapotunknál?

De a dolgozó nő kiteszi magát annak a veszélynek, hogy a természetes ösztönből táplálkozó szerelme deformálódik. Aki szüntelen fut, fárad, könnyen eljuthat oda, hogy kővé válik a szíve és begyöpesedik az agya. Az ilyen leány megcsonkítja magát ép az érzelmi életében. Így azután oda juthat, hogy igazán sohase tud szeretni, legfeljebb érdekházasságra képes. A falusi, vagy vidéki házias lány szerelmét is fenyegeti ez a veszély. Aki mindig otthon ül, süt, főz, kézimunkázik, nem jár sehova..., az lassan lassan megüresült lélekkel kénytelen a világba nézni, szellemi élete elsorvad, lelke világa megszegényül. Nagy válság kell az életébe, hogy igazán szerelmes lehessen. Viszont a nagy társadalmi életet élő leány, aki mindenütt ott akar lenni, lassan, lassan elveszti érzékét az otthon iránt. Ha szerelmes lesz, nem viszi magával az anyaság képességét és a boldogítani tudás lelkét. Olyan szerelmes lesz, aki nem tud szeretni.

A szerelemnek mindig készen kell lennie arra, hogy boldogítani tudjon.

De befejezem immár. Azt állítom, hogy a tiszta szerelem az egyetlen, ami igazán boldog házasságot teremt és ha ez a szereleim nem végződik is házassággal, áldássá tud lenni a társadalomban, meleg Golf-árammá az élet hideg óceánjában. Éleket formál akár így, akár úgy. Mert az egyetlen emberi erő, ami képes megváltoztatni a világot, a szerelem.